

ژئوپلیتیک انرژی دریای مازندران و رقابت قدرتهای منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای در تعیین مرزهای دریایی

ابوذر نظریان^۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۳/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۱/۲۱

چکیده

پایان جنگ سرد و فروپاشی نظام کمونیستی شوروی در سال ۱۹۹۱ میلادی، موجب بیدارشدن بخشی از ژئوپلیتیک خفته جهان شد به طوری که کمتر حادثه مشابهی در این مورد در تاریخ معاصر می‌توان نام برد، به همین خاطر در پس این اتفاق شاهد ظهور و شکل‌گیری کشورهای جدیدی در حاشیه دریای مازندران بودیم که آن را می‌توان یک اتفاق ژئوپلیتیکی مهم دانست. کشاکش میان کشورهای ساحلی دریای مازندران از یک طرف و قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای دخیل موجب ایجاد یک بازی بزرگ جدید در این منطقه شده است. هدف ما در این پژوهش پاسخ به این پرسش است که منابع انرژی دریای مازندران چه تاثیری در رقابت‌های قدرتهای منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای و ایجاد بازی بزرگ جدید در این بخش از جهان داشته و عوامل موثر در این رقابت یعنی منابع انرژی نفت و گاز در روند تعیین رژیم حقوقی دریای مازندران چگونه اثرگذار بوده است؟ وجود منابع سرشار فسیلی این منطقه مهمترین عامل نفوذ قدرتهای بزرگ به شمار می‌آید و همین عامل بهترین توجیه برای حضور قدرت‌های فرامنطقه‌ای در این منطقه شده تا با ایجاد یک بازی بزرگ جدید علاوه بر دستیابی به منابع مورد نیاز خود، کشورهای ساحلی را هم راستا در جهت سیاست‌های مطروحه خود قرار دهند و مانع از ایجاد کلوپ انرژی واحدی بین کشورهای ساحلی دریای مازندران گردند و از طرف دیگر منابع سرشار انرژی نفت و گاز در دریای مازندران موجب پیچیده تر شدن تعیین یک رژیم حقوقی توافقی در بین کشورهای ساحلی شده است. روش پژوهش به صورت توصیفی - تحلیلی بوده و داده‌ها نیز به صورت کتابخانه‌ای گردآوری شده است.

واژه‌گان کلیدی: نفت و گاز، دریای مازندران، قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، تعیین مرزهای دریای.

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد مطالعات منطقه‌ای دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
ab.nazariyan1396@gmail.com